

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6 — 50
mesec : 2 — 20

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1 — 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 203.

V Ljubljani, v sredo 5. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

Katoliški shod v Zagrebu.

(Izv. poročilo.)

Slovensko deputacijo je na kolodvoru pozdravil kanonik Rubetič. Ob 5. uri je v veličastni stolnici zapel »Veni sancte Spiritus« nadškof dr. Juraj Posilović; cerkev je bila natlačeno polna. Ob 6. uri je bila prva slavnostna seja v okrašeni dvorani »Hrvatskega Sokola«. Dvorana je lepo oki-đena zelenjem in hrvatskimi zastavami, nad odrom v sredi je sv. razpelo, na levi in desni sliki sv. očeta in presvetlega cesarja. Udeležba je bila tolika, da so večinoma morali stati. Na galerijah je mnogo odličnih dam. Ko je prišel v dvorano biskup Strossmayer, ga je občinstvo burno pozdravljalo. Navzoči so dalje vrhbosanski nadbiskup dr. Stadler, biskupi Nakić iz Splita, Marčelić iz Dubrovnika, Maurović iz Senja, Mahnič iz Krka, Drohobecy iz Križevca, pomožni škof Voršak, ljubljanski knezoškof dr. Jeglič pride jutri, v tork.

Navzočih je lepo število hrvatskih poslancev in drugih odličnih mož. Slovenci, na čelu jim drž. posl. P. v. s., so zastopani v lepem številu.

Prvi pozdrav je govoril dr. Juraj Vrbanić, predsednik »Hrvatskega Sokola« ter izročil dvorano kat. sestanku.

Drugi je pozdravil shod biskup Gugler v imenu pripravljalnega odbora.

Za predsednika shoda je bil izbran grof Miroslav Kulmer, ki navdušeno pozdravi mnogobrojno občinstvo. Podpredsedniki so: Dr. Kosta Vojnović, dr. Bresztysen-szky in kanonik Oršić; tajniki dr. Deželić, dr. Papratović, Rodić in dr. Carić.

Nadškof dr. Posilović pozdravi s »Hvaljen Isus«, razloži pomen pozdrava in obširno govori o modernem socializmu in nalogi katoliške cerkve, zlasti v soc. oziru, ka-žoć na žalostne posledice v državah brez Boga. Temelj državnemu redu je edino trdna vera v živega Boga. Nepopisno navdušenje je nastalo, ko je nadškof prečital lastnoročno pismo sv. očeta Leona XIII. z dne 15. avgusta, v katerem se sv. oče za-

hvaljuje hrvatski mladini ljudskih, srednjih in visokih šol, ki se je s 160.000 podpisov in adresi zavezala, krepko delati za vero in dom v čast Jezusovemu presv. Srcu, ter da so podarili papežu letos po nadškofu zlato srce ter 5000 lir v zlatu. Nadbiskup je za-vršil svoj govor z blagoslovom.

Velikansko navdušenje je vzbudil govor grofa Kulmerja, ki je bičal verski indif-ferentizem, naglašal, da so Hrvatje v pre-tklihi stoletjih zajemali svojo moć v brambi domovine iz katoliške vere, da so bili Hr-vatje zvani »antemurale christianitatis«, ter povdarjal, da hoćejo Hrvatje i v bodoće ohraniti ta najdražji biser, sv. vero. Hrvatski narod je hvaležen velikemu Leonu za okro-žnico »Grande munus« in da je sv. oče po-trdil pravice glagolice. V znak hvaležnosti zahteva hrvatski narod, da bodi namestnik Kristov na zemlji neodvisen kot suveren. Do vrhunca je prikipelo navdušenje, ko pozdravi na shod došle Slovence. (Burno ploskanje). G. drž. in dež. posl. P. v. s. je vstal ter se je v imenu svojih rojakov pri-klonil gromovito pozdravljajoćemu občinstvu.

Nato so se prečitale razne brzojavke, katerih je došlo že prvi dan do sto, mej temi iz Vevč, dve od kršč. soc. delavcev, dve iz Ljubljane, ena iz Selc, vse navdušeno pozdravljene.

Zadnji je govoril biskup Stross-mayer. Z mladeniško živahnostjo je 86-letni starček govoril v imenu škofov. Nagla-šal je, da bodi svobodna cerkev, svobodni tudi svećeniki. Pobožni in marljivi duhov-niki so najvećja sreća za vsaki narod. »A mi biskupi — nadaljuje Strossmayer — ne samo da spoštujemo posvetni živelj v cerkvi božji, nego se mu klanjamo do črne zemlje. Ni lepšega, nego videti posvetnjake, ki se boré za spas svete cerkve. Mi biskupi želimo dalje, da bi bile žene dobre in krščanske. Človeški rod je propal po krivdi žene, ali po ženi, Materi Božji, je bil rešen. Marija je popravila, kar je Eva zgrešila. Na Marijino prošnjo je Odrašenik storil prvi čudež v Kani Galilejski, ona je Kristusa spremljala do križa. Ženska ima velevažno nalogo v kr-ščanski družini, v kateri odseva materina čis-

stota in dobrot. Blagor takim narodom, ki imajo takove žene, takove matere! Kjer so take matere, tam se ni bati narodu za bo-doćnost.« Govor Strossmayerjev je očaral občinstvo.

Brez debate sta bili vsprejeti naslednji resoluciji:

1. Hrvatje katolićani, zbrani na prvem katolićkem shodu, trdno preprićani, kako je svetemu očetu papežu, kot glavi katolićke cerkve, potreben poseben in samo njemu pripadajoći teritorij, da bode kot popolni souverain mogel neodvisno in brez vsake zapreke vršiti svojo apostolsko službo, izjav-ljajo, da od svojega preprićanja tudi v bo-doćnosti ne odstopijo, proseć tudi Vsemo-goćnega, da On to pospeši.

2. Zahvaljujoć se gospodu Bogu in sv. stolici, da je Hrvatom že v davnini bila dana ter v najnovijem času z okrožnico »Grande munus« in odlokom svetega zbora za ob-rede z dne 22. avgusta 1900 priznana pra-vica, da morejo službo božjo opravljati v svojem staroslovenskem jeziku in s staro-slovenskim pismom, je prvi hrvatski kato-lićki shod preprićan, da je ta privilegij zlasti za današnji čas zelo potreben za vero in cerkev mej Hrvatji ter vsled tega izjavlja svojo vroćo željo in trdno nado, da se bode ta dragoceni biser po dobroti sv. stolice ne samo vzdržal, ampak tudi razširil.

Šolsko vprašanje v Trstu.

Na ljudskem shodu, ki ga je politično društvo »Edinost« sklicalo v nedeljo dne 2. septembra na šolski vrt družbe sv. Ci-rila in Metoda pri sv. Jakobu, je dr. Otokar Rybař govoril o šolskem vprašanju v Trstu nastopno:

Dr. Rybař je z ozirom na kontroverzo Kristanovo s političnim komisarjem omenil, da se nismo zbrali tukaj, da bi izrekli komu grajo, da bi hujskali; tu gre za naš je-zik, za našo narodnost, in v tem oziru smo lahko vsi jedini. Naših domaćih žalostnih preprićov se ne bodemo dotikali. Ućimo se proti skupnemu sovražniku edinosti od so-vražnika!

verzo ima posebne zasluge gdć. Adela d' Afry, rojena 1835, omožena s Karolom Co-lona, vojvodo kastilskim. Žrtvovala je velike vsote za zavod.

Mesto Friburg stoji na polotoku reke Saone in ima čudovito lego na strminah bregov, ki sta zvezana z dvema mostovima, izpeljanima na kablih (zmotanih vrveh iz žice) čez Saono. Veliki most meri 246 m v dolgosti, je 51 m visok, napravljen v letu 1832—1835.

Zanimiva je gotićna cerkev sv. Niko-laja, katedrala, začeta 1283. Zvonik je 76 metrov visok in se ponaša z veličastnim zvonilom, cerkev pa s posebnimi orgljami. V cerkvi sv. Mihaela je kapela blaž. Petra Kanizija, bogoslovca Jezusove družbe, ki je tu umrl 1597. l. in ki je toliko storil za sv. cerkev, da se imenuje drugi apostol Nemške. Tudi naši katekizmi so od njega. — V cerkvi uršulinski sem zapazil, da je uršulinka vse pripravila za sv. mašo duhov-niku in, ker ni bilo ravno pri rokah mini-stranta, je tudi, sedež v bližnji klopi, odgo-varjala na duhovnikove molitve pri sveti maši.

Ljudstvo okrog Friburga se peća naj-već s kmetijstvom, ki lepo napreduje. Celo na univerzi se predava sirarstvo. Znan je

Morda se bo komu čudno zdelo, da je politično društvo sklicalo shod, na kate-rem se ima razpravljati o šoli. Žalibog se je v Avstriji, v državi neverjetnostij, tudi tako eminentno kulturno vprašanje zvleklo na politično polje. Danes zboruje v središču Istre, v hrvatskem Pazinu, italijansko poli-tično društvo, stranka, ki v praksi izvaja načelo svojega bivšega predsednika dr. Con-stantinija: *ossar tutto*, stranka, ki pod mo-goćno protekcijo zatira kmete in delavce slovanske in italijanske tako, da so se po-slednji, kakor kaže vzgled v Vodnjanu, že začeli zatekati za pomoć k našim vodite-ljem. Ta stranka, ki uživa vse privilegije v političnem, socialnem in šolskem oziru, bode danes protestirala proti temu, da je vlada dala isterskim Slovanom edini hrvatski gimnazij v Pazinu. Kakšen razloček med njimi in mej nami! Mi pa se nismo zbrali, da bi zavidali Italijane za njih šole, ali za-htevali, naj jim jih vlada vzame; mi ho-ćemo le vlado opozoriti, da smo tudi mi ljudje, kakor oni drugi, ki dajemo cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je božjega. Mi dajemo davek v krvi in denarju, a v kulturnem oziru se nam godi skoraj tako, kakor divjakom v Afriki in Avstraliji. Ako bi kdo hotel napisati zgodovino bojev za slo-venske šole v Trstu, popisati vso perfidijo in hinavćino, ki so jo o tem vprašanju raz-vijali naši nasprotniki, moral bi namočiti svoje pero v žolć ali strup. Sramota je, da se mi moramo toliko boriti za to, kar ima eo ipso vsak sestradani Italijan, ko stopi na naša avstrijska tla.

Govornik je potem v kratkih potezih razvijal zgodovino borbe za slovensko šolo v Trstu. Prvo prošnjo smo vložili 22. no-vembra 1884. leta. Od takrat preteće kmalu šestnajst let, a šole še nimamo. Če pojde tako naprej, praznovali bodemo kmalu pet-indvajsetletnico. Kako so to prošnjo sprejeli v tržaškem mestnem svetu, si lahko mi-slimo. Takrat so bili Slovenci v Trstu še optimisti, mislili so: česar nam magistrat po svojih načelih ne more dati, to nam da go-tovo vlada; saj je naša stvar pravićna. Re-kurirali so torej na c. kr. namestništvo. Po

friburški sir »Vucherin« in jed »Friburška Fonduca«, ki se pripravlja iz njega. Ako se popeljemo dalje, vidimo, da imajo lepo ži-vino, in lepo polje, ki se razteza tja do mesta Lausanne ob genevskem jezeru. Skozi gosto nasajene trte dojdemo naposled v Lausanne. Po spenjaći stopimo po 5 minut. v Ouchy, koder ostajajo ladije. Vstopimo na parnik »France« in odrinemo po jezeru v Genevo. Krasna panorama! Okrog in okrog modro zeleno jezero, ki meri 9□ milj po-vršine, valovi se lomijo vsled rahlega vetra, da je videti, kakor bi po širni zelenici le-žali sami beli biseri. Na elegantnem parniku je polno življenja. Tujci iz raznih krajev stopajo in posedajo po krovu, fotografićne aparate drže v rokah ali daljnogleda, ter govore in molće — občudujoć jezero in vožnjo. Na severnem bregu se vidijo nizki grići. Kostanj, fige in sploh južno sadje z nepregledno vrsto trtnih gredic rase ob bregu, na jugu pa se kažejo visoke gore, med njimi mogoćni Monte-Blanc . . . Ne-hote mi je prišla na misel pesen:

Barćica po morju plava,
Drevesca se ji vklanajo;
Oh le naprej, dokler je še vetra kaj.

V dobrih dveh urah smo v Genevi (Gent). Mesto ima krasno lego ob jezeru.

LISTEK.

Na božjo pot in razstavo.

IV.

Lyon, 12. avg.

Iz Švice na Francosko.

Lepa je vožnja po zahodni Švici. Oko-lica je lepa ter spominja vkljub visokim hribom v ozadji na naše Dolenjsko. Ravnine in gorice, posute s trtami, žitom in gozdići. Švicarske hiše so podobne tirolskim, vender se razloćujejo od njih. So mićnejše, snaž-nejše in dovršenejše. Spodaj zidane, zgoraj lesene, toda ometane in pobeljene. Tramovi leseni se vidijo v stenah, strehe so pokrite najveć z opeko, nad okni ob strani in na konceh so kratki podstreški. Nadstropja so pokrita dostikrat z deščicami, podobnimi storževim luskinam. Moški se ne razloćujejo po noši od naših, tudi ženske ne razun klo-bukov. Sploh na obleko ženske zelo drżijo in oblaćijo se okusno, dasi precej razkošno. Konji so, vsaj po mestih, moćni in visoki in dobro rejeni. Za opravo imajo komat in vprego jako lepo. Vzlasti znaćilen je okra-sek iz pletene konopnine, ki zakriva ušesa ter se v kvaćkah spušća po čelu. Ravno

tak okrasek imajo konji na prsih pod ko-matom, braneć ob enem pred muhami in obadi. Celo pod trebuhom imajo nekateri višnjevo rjuho zoper mrćesa. — Po mestu imajo ljudje, ki vozijo mleko, vprežene pse brnardince.

Velika mesta so si v marsićem zelo podobna, vzlasti po lepih in velikih hišah in prostornih ulicah, prepreženih s tiri elektrić-nih železnic. Zato popotnik lahko iz usti mesto Bern in se ustavi še le v Friburgu, ki je za katolićana vzlasti zanimiv radi ka-tolićke univerze. Ta prića, koliko lahko stori ljudstvo, ki je katolićko zavedno. Mala Švica ima katolićko univerzo, v tem ko Av-strija niti ene ne premore. Vseućilićsko po-slopje je bilo poprej vojašnica. Univerza ima vse fakultete razven medicinske, a tudi ta se že rodi. Docentov na univerzi je 60 in dijakov do 400, ki poslušajo predavanja v francoskem, nemškem in latinskem jeziku. Na kmetih govore romanski jezik, nekako francosko narećje. Sploh govore v Švici čis-tejši jezik kakor Francozi in ga zato tujec laže razume. Friburški kanton je skoro ves katolićk ter šteje do 200 župnij, 100.000 katolićanov in do 20.000 protestantov. Mesto samo ima 15.000 prebivalcev. V Friburgu je tudi sedež škofov. — Za katolićko uni-

dolgi homatijah in preiskovanjih pa je namestništvo — že 1. julija 1894 potrdilo odločbo magistratovo. Ta odločba je taka, da se človek mora čuditi, kako je izdala c. kr. oblast tak opus. To zavijanje je pojasnil dr. Gustav Gregorin v svojem rekurzu na ministerstvo.

A o tem pozneje. Ministerstvo je našo stvar študiralo celo leto in 23. avgusta 1895 je razveljavilo tisto odločbo tržaškega nameštništva, češ, da je stališče nameštništva napačno in nezakonito. Ministerstvo je naložilo nameštistvu, naj potom magistrata ali samo preišče, ali je v Trstu toliko slovenskih otrok, da bi se zanje morala osnovati slovenska šola. Ministerstvo se je o tem, ker v Trstu nimamo deželnega šolskega zakona, sklicevalo na § 19. osnovnih državnih zakonov. Kaj je storilo naše nameštništvo, ki je, kakor znano, nam Slovincem posebno naklonjeno?

Dasi ima na razpolago šolska poročila nemških državnih šol, poročila naše zasebne šole pri sv. Jakobu in — statistiko, je po 11 letih, odkar smo vložili prvo prošnjo, še le zaukazalo poizvedovanje, ali je sploh kaj Slovencev v Trstu. In prišlo je do prepričanja, da nas je res nekaj, a za te da ni treba slovenske šole. Priznati je moralo, da je v notranjem mestu kakih 3100 Slovencev — po uradni statistiki, a v onih delih mesta, ob periferiji, ki so bili vzeti okolici in priključeni mestu, čez 4000. Na tistih 3100 Slovencev v pravem mestu pa nameštništvo v daljši motivaciji popolnoma pozablja, dočim pravi, da je za 4000 Slovencev ob periferiji že zadostno preskrbljeno s šolami v okolici. Kajti mesto in okolica da tvorijo eno občino, in ker imamo v Bazovici (tri ure od mesta), na Katinari (dve uri) itd. slovenske šole, ne potrebujemo šole v Trstu.

Na tako čudno logiko se opira čudna odločba nameštništva. Zakaj je v tem do cela pozabilo na onih 3000 Slovencev v mestu samem, to je drugo vprašanje. Pozabilo pa je tudi na izrecno naredbo ministerstva, ki se je sklicevalo na § 19. temeljnih državnih zakonov iz leta 1867. Ta člen osnovnega državnega zakona za tržaško nameštništvo ne obstoji, kajti — tako je čitati v odločbi — ni še izdana izvršitvena naredba k temu zakonu!!

To se upa izreči tržaško nameštništvo v očitnem razsodbam državnega sodišča, ki je n. pr. v podobni zadevi židov v Brodyju na Galiskem, ki so zahtevali nemško šolo, rešilo istim v prilog, češ, da se je kršil paragraf 19. temeljnih državnih zakonov, ko se jim ni dalo zahtevane nemške šole. Ta razsodba je bila izdana 12. junija 1880. Leta 1895 pa pravi tržaško nameštništvo, da isti člen 19. ne obstoji. Seveda tu gre za revne Slovence.

Pravi vzrok, zakaj nam ne dovolijo šole, je vse drugačen. Klika, ki gospoduje v tr-

žaškem mestnem svetu in vedno kriči o »progresso, civilta cultura«, ki se vedno baha s svojim liberalizmom, ta klika dela, kedar bi trebalo pokazati, da je res liberalna, dela razliko: liberalni so le za se in svoje žepe, mi pa smo jim samo sužnji, sčavi, in takih sčavov potrebujejo, kakor stari Rimljani niso mogli shajati brez sužnjev. Oni vedo dobro, da bi prišla zadnja ura našemu hlapčevanju in njihovem nadvladju, ki ga uživajo pod protekcijo, ako bi naši delavci in kmetje bili vsaj toliko izveščani v svojem materinskem jeziku, kolikor so njihovi v svojem. Zato nam ne dajo šole. Državni poslanec Cambon je izrekel v javni seji tržaškega deželnega zbora slovesno, da Slovenci nikdar ne dobe slovenske šole na tržaških tleh. Marsikomu se bo čudno zdelo, da se vlada postavlja na stališče te gospode. Vzrok je ta, da se slavna vlada boji kričačev na magistratu. Če bi vlada imela toliko poguma proti tej kliki, kolikor ga ima proti nam, bi se razmere kmalu spremenile. Tako pa vidimo, da vlada vse zakriva, kar ta gospoda pregreši. Če irredenta razobeša zastave, razobeši jih še nameštništvo; če žalujejo oni, žaluje še naše nameštništvo. Takih dokazov bi se dalo navesti na stotine. Nič se ne čudim, da za tržaško nameštništvo člen 19. drž. temelj. zak. ne obstoji; prepričan sem namreč, da naše nameštništvo v očitnem tolikim demonstracijam irredente, ki jih vidi dan za dnevom, in ko tolikokrat na dan čuje klice »viva Italia« itd., že samo ne ve, ali je še v Avstriji ali ne.

Govornik je potem izvajal, kako je nemogoče, da bi Slovenci iz mesta pošiljali svoje otroke v okoličanske šole. Okoličani še sami zase nimajo dovolj šol n. pr. največja katastralna občina Sv. Marija Magdalena Spodnja, Sv. Marija Magdalena Zgornja, Škorklja, Kolonja, spodnji del Rocola, Greta so še dandanes brez šol ter morajo pošiljati svoje otroke po uro daleč v druge občine. In kar je šol, so veliko premajhne za same okoličane. Notorično dejstvo je, da je v okolici 2—3000 otrok, ki ne hodijo v nobeno šolo. Okoličani bi torej sami potrebovali še enkrat toliko šol, kakor jih imajo sami zase. Ako pravi nameštništvo, da sta mesto in okolica ena občina, je to res, dasi dela že mestni statut sam razliko med mestom in okolico, n. pr. glede volitev. V mestu volijo po volilnih razredih, v okolici po volilnih okrajih. Pomisliti pa treba, da so v mestu predpisane 8 razredne šole, v okolici pa štiri razrednice z največ 6 tečaji. Ako bi slovenski stariši pošiljali svojega otroka v okolico v šolo in bi isti tam zvršil 6 šolskih let, kam pa potem z njim? V mestne šole bi ne mogel, ker bi ne umel jezika, a magistrat bi starišem naložil globo, ker otrok ne obiskuje šole. Do takih absurdnosti nas dovaja logika tržaškega nameštništva. Neverjetno je, da se od prebivalstva največjega trgovinskega mesta v Avstriji zahteva obiskovanje kmečkih šol na deželi. Če bi se kaj takega godilo v Afriki, bi se zgrazala vsa Evropa. Za divjake snujejo filantropiška društva, pošiljajo vojske in ladje, ki naj širijo evropsko kulturo, od nas pa se zahteva, naj hodimo v šole na kmete. Pa če bi bili v tem oziru še dosledni. Italijanski otroci v okolici imajo menda ravno tako daleč v mesto, kakor naši v okolico. A za prve so napravili italijanske šole v Rojanu, v Škednju, za par židov v Barkovljah, in sedaj mislijo osrečiti tudi Sv. Ivan s tako šolo. Mi jih ne zavidamo, naj imajo svoje šole; mislimo pa, kar je prav za njih, naj bi bilo prav tudi za nas. Ako se to ne zgodi, mi ne bomo molčali. Ako ne pomagajo prošnje, se bomo obrnili drugam in upamo, da bo nam to tudi nekoliko pomagalo. Za nas ne bo sramotno, če bomo morali beračiti drugje, nego sramotno bo za tiste, ki nas silijo v to, da beračimo.

Nameštništvo torej ne pozna čl. 19. tem. drž. zakona, ki izreka, da morajo biti učni zavodi tako urejeni, da dobi vsakdo potrebna sredstva za izobrazbo v svojem jeziku, ne da bi se ga sililo, da se uči drugega, tujega jezika. Ta zakon ne velja za naše nameštništvo. Proti temu »mnenju« se lahko obrnemo do državnega sodišča, pa še le tedaj, ko smo potrkali na vrata vseh instanc. V tem pa tiči ravno tista — recimo — neuljudnost slavne vlade, da nam rešitev naše prošnje zavlačuje na tako nezasišan način, kakor to nikjer drugje ni mogoče. 1884 l.

smo uložili prvo prošnjo, in še danes, po 16 letih, ni meritorno rešena. A ne le, da nam nočejo dati, kar nam gre, še sramotijo nas. Hiperliberalni »Piccolo« nas je te dni zasramoval, češ, kje je tista naša dvetretjinska večina na Primorskem. Srednje šole da obiskuje 2063 Italijanov, 1400 Nemcev in 649 Slovanov. Torej niti tretji del da ni naših dijakov. »Piccolo« pa o tem popolnoma pozablja, da srednjih šol nimamo razven edine hrvatske v Pazinu, saj nimamo niti ljudskih šol. Kako se naj naši otroci po 6 do 8 letih poučevanja v takih šolah, kakor so laške, še zavedajo svoje narodnosti? Pomisliti treba pa tudi, da žive Italijani na Primorskem v mestih, kjer imajo več prilike pošiljati svoje otroke v srednje šole, nego reveži slovenski kmetje in delavci. Za Nemce skrbi država s štipendiji, nam ne da nobene. Pa ne le »Piccolo«, tudi državne oblasti same nas prezirajo. Ako se pritožujemo zaradi uradnikov, ki ne znajo našega jezika, pravijo: Saj bi Vam radi dali uradnikov, večjih slovenščine — če jih pa ni! Skrbite si za naraščaj! — Odkod naj vzamemo inteligenco, če se nam ne dovoli sredstev za izobrazbo! Mari si naj snujemo sami srednje šole, a z našimi davki zida država šole za Italijane in Nemce.

Govornik je potem navedel statistične podatke o slovenskih otrocih, ki obiskujejo nemške državne šole v Trstu. V ulici St. Giorgio jih je 232, v ulici delle Fontane 327. To je zadosti za 2 ali 3 šole. Na naši privatni pri sv. Jakobu jih je okoli 500. Koliko je pa naših otrok v italijanskih šolah, o tem molči statistika, kajti magistrat je tako previden, da v svojih poročilih ne objavlja narodnosti. Iz tega seveda sklepa »Piccolo«, da so vsi Lah. Da pa niso vsi Italijani, je razvidno iz dejstva, da so prebivalci v Rojanu, Njadinu, Sp. Rocolu, Sv. Mariji Magdalena Zgornji, katerih deca obiskuje te italijanske šole, glasom uradne statistike po veliki večini Slovenci. S hruške pa ne dobite jabolka. Smemo torej reči, da je v Trstu najmanj 3000 slovenskih otrok, ki bi morali obiskovati šolo. Vsi ti otroci obiskujejo tuje šole, razven onih, ki hodijo v našo šolo pri Sv. Jakobu — vkljub čl. 19 temeljnih drž. zakonov.

Kaj nam je sedaj storiti? V tem smo vsi edini, da moramo dobiti šole, saj bodo iste koristile vsem brez razlike. A kako to doseči? Prosili smo, ni pomagalo; rekurirali smo, tudi ni pomagalo. Svetovalo se nam je, naj zahtevamo. Smo, a nismo nič na boljšem. Pravili so nam, naj demonstriramo, in prepričan sem, da bi tudi to ne pomagalo. Vlada molči o demonstracijah irredente, koliko lažje še na naše; nameštništvo je postalo gluho in slepo za take stvari.

Edino, kar nam je storiti, je to, da skušamo vplivati na slavno vlado, da se malo požuri v reševanju naše stvari, da doženemo vprašanje v vseh instancah ter da se obrnemo potem do državnega sodišča. Enkrat moramo vendar že imeti vsaj papir v rokah, katerega lahko pokažemo svetu, da bo videl, kako se godi s Slovani v Avstriji. (Govornik predlaga primerno resolucijo.)

Mogoče, da ta korak kaj pomaga. Veliko upanja pa nimam, kajti naše ministerstvo se boji zameriti tistim petim italijanskim državnim poslancem, ki so doma tako radikalni, na Dunaju pa antišambrirajo. Če bi prosili naše slovenske poslance? Tudi to bi nam mnogo ne pomagalo. Jaz pa mislim: naj nam je vlada prijazna ali pa nasprotna, samo da nam da, kar nam gre po zakonu, in dovolj nam je. Ker nas torej ti koraki po starodavni avstrijski praksi še ne dovedejo tako kmalu do zaželenega cilja in ker si sami, ki smo reveži, ne moremo te šole vzdrževati, kamo-li snovati novih, predlagam nadalje, da se naloži odboru političnega društva »Edinost«, da sestavi proklamacijo na vse Slovence in Slovane, v kateri jih prosimo materialne pomoči. V tej proklamaciji hočemo opozoriti naše brate, da tukaj še živijo Slovani, zapuščeni od mestne gospode in vlade, brez vsake šole, da pa ti Slovani nočejo narodno poginiti, nego živeti; da smo storili vse, kar je bilo v naših močeh, vse zaman, — ter da smo prisiljeni apelirati na slovansko vzajemnost. Obrnemo se tudi do društev, saj jih je v velikih mestih, ki imajo po svojih pravilih namen podpirati Slované, kjerkoli bivajo.

Potem, če bodo nas naši bratje podpirali, ne prestanemo seveda opozarjati našo slavno vlado na njeno dolžnost. (Burno pritrdjevanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. septembra.

Razpust državnega zbora je po poročilih dunajskih oficijoznih listov gotova stvar. Vlada se sicer še ni odločil ne za in ne proti, a odločitev pride gotovo v teh dneh, ali, kakor piše neki list, v drugi polovici tekočega tedna. Z neke strani se sicer opozarja, da bo 13. t. m. sprejel vladar vse gališke državne poslance povodom manevrov v Jaslo, a iz tega se še ne da sklepati, da državni zbor ne bo razpuščen. Vendar pa je to dokaz, da akoravno vladar pritrdi dotičnemu predlogu ministerskega predsednika Koerberja pred odhodom v Galicijo, dotični dekret ne bo objavljen pred 13. septembrom, ker vladar ne bo vsprejemal bivših državnih poslancev. — Poleg navedenega pa ve poročati »N. Fr. Presse«, da vlada ne razpiše takoj novih volitev, ker bo sestava volilnih imenikov zahtevala daljši odlog. To je pa res nekaj novega, na kar bržkone niti vlada ni mislila! — Splošno se pa zatrjuje, da se eventualne nove volitve vrše po dosedanjem volilnem redu in da torej ni misliti na oktroiranje novega volilnega zakona. Ako se pa to zgodi, in na to moramo biti res pripravljeni, ker je znano, kako sodijo v višjih krogih o splošni volilni pravici, potem pa res ne vemo, čemu naj bi bil razpuščen državni zbor. Po sedanjem volilnem redu se razmere ne bodo prav nič zboljšale, prišlo bo v parlament le še nekaj več radikalnih elementov, in toliko zaželjena sprava bi bila še bolj nemogoča. Poslovni red, ki bi onemogočil obstrukcijo, pa vlada tudi sedaj lahko izpremeni, ne da bi jej bilo treba poseči po skrajnem sredstvu. Jedino pametno bi torej bilo, da sledi razpustu oktroiranje novega volilnega reda.

V Primorju ni irredente? »Societa politica Istriana« je priredila minulo nedeljo v Pazinu občni zbor, kjer je o državnem zboru poročal državni poslanec dr. Bartoli, ki je podal jasen dokaz, da irredenta v Primorju še ni izumrla. Mož je najprej obžaloval, da italijanski poslanci v parlamentu niso mogli priti do dela in da v Avstriji velja splošno načelo: za državo naj se briga kdor hoče, vsak narod naj misli le na svoje potrebe. Potem je padel Bartoli po Badeniju, Thunu in seveda tudi po Koerberju, ki jednako svojim prednikom neguje le narodne nasprotnike, namreč Slované. Pozabil je pa mož podpreti to trditev s potrebnimi dokazi. »Huje«, pravi Bartoli dalje, kakor stvari sedaj stoje, itak več ne more iti. Ako se pa to vkljub temu zgodi, potem bo pa ljudstvo iskalo pomoči brez svojih poslancev in poučilo vlado, da se ne pusti zastoj žaliti v svojih najsvetejših pravicah. Sicer nas pa zanima to, kar se godi v Avstriji, le do gotove meje. Odkritost je sicer čednost, toda zdi se nam, da je bilo popolno odveč teoretično potrditi, kar je v praksi že davno gotova stvar. Pač pa je bila ta izjava v toliko zelo na mestu, da tudi oni, ki imajo oči, pa dosedaj niso mogli ali ne hoteli videti, spregledajo. Italijane torej zanima Avstrija do gotove meje le tedaj, ako kaj potrebujejo od države, sicer se pa smatrajo za prave državljane kraljestva onstran luže. — Bartoli je jeremijade o zatiranju Italijanov od strani Slovanov so seveda opravičene, kajti poslednji so tako — predrzni, da imajo celo v Trstu svojo — zasebno šolo in so v upravnih zastopih minimalno ali celo prav nič zastopani.

Splošna volilna pravica in socialni demokratje. V Gradcu se vrši te dni strankarski shod avstrijske socialne demokracije, ki je v ponedeljek po mnogem trudu dr. Adlerja sprejel resolucijo za splošno volilno pravico, oziroma za vpriizoritev intenzivnejše agitacije v dosego te zahteve. A da je prišlo do tega, treba je bilo precej napora. Bretschneider, Seliger, Resel in drugi se niso povse strinjali s to resolucijo, hoteli so pojasnil na odgovore, kakor: kdo naj da splošno volilno pravico, ker parlament ne dela, kdo naj prepriča ljudstvo o njeni izvedbi in koristi in kaj morejo pričakovati

od nje socijalni demokratje? Ti može so naravnost presenetili vso avstrijsko javnost. Vse se vprašuje, kje so tisti „voditelji“, ki so na premnogi shodih kričali: ven z splošno, jednako in direktno volilno pravico, ki so krščanskim socijalcem očitali, da so se vse premalo potegovali za to zahtevo proletarijata in da so ravno oni vzrok, da se nič ne doseže. No, posledice te izpremenjene taktike se že kažejo. Listi, kakor „Vaterland“ in drugi že izvajajo konsekvence in pravijo, da ta zahteva sploh nikdar ni bila resna in da njeni zagovorniki sami ne uvidevajo koristi. Ta nedoslednost bo stvari več škodila, nego ji je koristila vsa dosedanja agitacija. Ali se morda tudi židovski voditelji boje za mandate?

Pro in contra obstrukciji. Neki neimenovani konservativni veleposestnik se peča v zadnji številki dunajske »Informacije« z obstrukcijo in njenimi zagovorniki, oziroma z njenimi nasprotniki. Ta politik pravi prav pametno, da prav za prav ni nihče prijatelj obstrukcije, da je nobeden ne mara. Vsak uvideva njeno škodljivost za državo in ljudstva. Ko pa stopi recimo pred svoje spoštovane volivce, uda se raznim teroristom, misleč, da s tem najbolj izpolnjuje ljudsko voljo. Tako delajo češki in nemški poslanci. Toda zelo se vsakdo pregreši, ako se pri tej svoji taktiki sklicuje na ljudsko voljo. Tudi volivci so proti obstrukciji, ker čutijo po njej provzročeno škodo na svojem lastnem telesu. Za obstrukcijo je torej vnetih le par politikov, ki se s tem skušajo vzdržati na površju. V splošno nesrečo je pa njih taktika mero-dajna tudi za ostale in potegnejo vse za seboj. Ko bi merodajni krogi povprašali za mnenje volivce same in jim pojasnili položaj, brezdvomno bi se velika večina izjavila proti obstrukciji.

Premembe pri srbskih poslaništvih. Belgrajski oficijelni listi napovedujejo za prihodnje dni razna premeščenja in imenovanja dosedanjih in novih poslaničkov na evropskih dvorih. Na Dunaj pride Kristić, dosedaj poslanik v Rimu, na njegovo mesto pa pride bivši ministerski predsednik general Sava Gruić. Bivši poslanik v Rimu in sedaj sekcijiski načelnik v zunanjem ministerstvu Stojčić gré v Berlin, bivši radikalni fin. minister dr. Vučić gré v Pariz, bivši ministerski predsednik Novaković gré pa iz Pariza v Petrograd. Dosedanji srbski zastopnik na Dunaju polkovnik Mihajlović je vpokojen. Njegov naslednik Kristić je bil že konzul v Budimpešti in poslanik v Bukareštu, potem je pa vstopil v Gjorgjevičev kabinet kot pravosodni minister. To mesto je potem zamenjal s poslaništvom v Rimu, kjer je bil jedno leto. Večje premembe se napovedujejo tudi mej osobjem pri raznih poslaništvih.

Vojska v Južni Afriki. Minuli ponedeljek, 327. dan od pričetka nesrečne angleško burske vojske, je izdal maršal Roberts proklamacijo, s katero se za Oranje državo anektira tudi Transval. Obe južno-afriški republiki sta torej sedaj proglašeni za angleško posest. Oranje-država je izgubila svojo samostojnost že letošnjo pomlad. Dne 14. marca je padlo glavno mesto Bloemfontein. Že tedaj je Roberts napovedal konec vojske. Toda niti z zasedenjem Pretorije in Johannesburga Angleži niso imeli miru. Porazi in druga neprijetna iznenadenja so se množila z vsakim dnem. Skoro nič ugodnejši ni položaj za Angleže ob anektiranju Transvala. Vkljub najnovejšim burskim porazom pri Belfastu še niso izključena nova iznenadenja. Roberts lahko desetkrat izjavi da burskih republik ni več in da je politična vojska končana, v praksi se to še dolgo ne bo uresničilo, in Angleži bi bili lahko veseli, ako se jim 365. dan udajo vsi Buri.

Cerkveni letopis.

Maribor, 3. sept. *)

Tretja škofijska sinoda.

Ker takšne sinode po nauku našega sv. očeta Leona XIII. mnogo pomorejo za vzve-ličavno napredovanje duhovščine in ljudstva, zato so naš premil. knez in škof Mihael za prvi teden meseca septembra sklicali v svoje škofije mesto Maribor že tretjo diecezno si-

nodo lavantsko. Vkljub slabemu vremenu se je bilo danes zbralo nad 200 vdeležencev iz vseh delov obširne vladikovine. Srce bi Ti bilo veselja poskočilo, da bi bil Ti videl veličastni obhod, ki se je danes popoldne ob 4. uri pomikal iz škofijske palače v sinodalno cerkev sv. Alojzija tik velikega seme-nišča. Okoli prevzvišenega nadpastirja se je bil zbral ves preč. stolni kapitol in vsi prelati in dekani in večinoma vsi župniki in provizorji vse škofije, tudi predstojniki raznih samostanov s profesorji bogoslovja in sred-njih šol. Kot dragodošel gost se je vdeležil tega obhoda tudi p. n. opat trapiškega sa-mostana: Marijine Zvezde v Banjaluki.

Ko smo bili slovesno poklicali sv. Duha na pomoč zato imenitno opravilo, so premil. knez in škof z vzvišenimi besedami pozdravili zbrane sinodaliste ter jim pokazali blago nosni sad zadnje sinode, potem so jim pa navedli tehtne razloge, ki so jih primorali, že to leto sklicati novo sinodo. Ž njo so hoteli dostojno poslati letošnje »sveto leto«, ž njo so hoteli Bogu in človeku Kristusu Gospodu izkazati posebno visoko počestčenje, ž njo hočejo dostojno skleniti devetnajsto stoletje, ž njo hočejo Bogu skazati dolžno zahvalo, da jim je po toliko hudi bolezní onega leta dal včakati desetletnico vladiko-vanja, petindvajsetletnico mašništva in jim (v 17 dneh) da včakati petdesetletnico ali »Abrahamov god«.

Porosili so prevzvišeni vladika svoj navdušen govor večkrat z vročimi solzami glo-bokega ginjenja, zato so pa tudi njihove besede vsem segle do dna srca.

Po tem začetnem nagovoru se je prebrala dolga vrsta dekretov, ki so določili razne sinodne činovnike (Officiales Synodi i. e. Promotor, Secretarius, Notarius, Procurator cleri etc.) p. n. gg. L. Herg, nja pomočnik I. F. Bohinc, dr. Pajek, dr. Mlakar, dr. Križanič itd.

G. zapisnikar ali aktuvar Majcen je po-tem prebral naslove raznih vprašanj, o ka-terih se bode na tej sinodi razgovarjalo; knez in škof so pa potem dali naznaniti imena načelnikov (p. n. gg. stol. dekan Herg, dr. Križanič, opat Ogradi in prošt Fleck), svetovalcev, poročevalcev in zapisnikarjev četerih komisij (sekcij ali deputacij), katerim so se potem vsa stavljena vprašanja z do-tičnimi odgovori (konstitucijami) izročila v posvetovanje.

Že ta večer so se volili izpraševalci po-svečencev (examinatores ordinandorum) in izpraševalci za župnijske izpite. A predno se je ta prva splošna seja završila s pred-pisanimi molitvami, se je na predlog premil. knezoškofa z velikim navdušenjem sklenilo, po brzopjavi odposlati izraze globoke uda-nosti sv. Očetu p. Leonu XIII., presvetl. ce-sarju Francu Jožefu I., pa tudi našemu no-vemu nadškofu dr. Janezu Katschthalerju v Solnigrad. Prva javna seja bo jutri ob 7. uri.

Dopisi.

Novo mesto, 2. septembra. Ker »Slo-venski narod«, glasilo liberalne in nemšku-tarske gospode dan za dnem kriči, kolike strašne škode se gode kranjskim trgovcem zaradi konsumnih društev, moramo tudi mi obrtniki naglašati, da pa mnogi trgovci tudi nam škodo delajo. Prodajejo nam blago po cenah, katero sami določajo, vrhu tega pa še obrtniške izdelke v taki množini, da so mnogi obrtniki že uničeni. Kdor je tepen, ta naj se brani. In mi obrtniki si res že ne moremo več pomagati. Razno ponarejeno in preležano blago iz židovskih skladišč se vsiljuje ljudem, da poštenega blaga ni mogoče spraviti v denar.

Pred desetletji je trgovec prodajal svoje blago, a obrtnik svoje, in oba sta še po-šteno živela v lepi slogi. Danes pa je sam prepir in škodoželjnost. A kdo je tega kriv? Kapitalistiška in liberalna načela, po katerih močnejši zatira slabejšega.

»Slovenski Narod« izvoha vsa kon-sumna društva po deželi in vtika svoj nos v vsako stvar, a židovskih agentov in pre-kupcev ne vidi, ko hodijo po raznih sem-njih ter nevedno ljudstvo sleparijo na razne načine. Tak prepeličar ceni n. pr. blago za eno obleko na 20 do 30 gld., a konečno ga proda tudi za 2 gld. Za to se »Slov. Narod«

ne zmeni, a če se obrtniki in kmetje orga-nizujejo, to ga peče in boli. Ali je tako po-četje res pravo? Nikdar ne, zato pa se nam obrtnikom odpirajo oči.

Lani so šli mnogi obrtniki liberalcem na led, ko so se udeležili trgovskega shoda v Ljubljani. Ta shod je bil komedija, pesek v oči, samo agitacija za slovensko-nemško zvezo, a mnogi obrtniki so se spametovali in bodo v prihodnje liberalnim agitatorjem pokazali vrata.

Od Fare pri Kostelu, 31. avgusta. Dne 22. avgusta smo imeli pri nas sv. bi-mo. Birmancev je bilo vseh skupaj 265. K tej redki slovesnosti so prihiteli prav v obilnem številu tudi bližnji hrvatski duhovniki po-častiti našega visokega gosta. Vseh gospodov duhovnikov je bilo 15, izmed teh 10 od hrvatske strani; mej njimi sta bila g. dekan iz Delnic in g. Slamnik, častni kanonik in gimn. ravnatelj v pokoju z Reke.

Presvetli je s svojim govorom srca vseh poslušalcev do solz ganil; kajti spoznali so, kako blago, čuteče srce ima naš višji pastir do priprostega, milega mu naroda. Milo se mu je storilo, ko je spoznal, kako revno, a še verno ljudstvo tu biva. Le prekmalu je prišla ura, ko se je visoki gost od nas ločil. Po vseh potih, koder se je peljal, ga je ljud-stvo, staro in mlado, burno pozdravljalo s krepkimi živio-klici. — Na poti v Osilnico je moral višji pastir prestopiti tudi kranjsko mejo, ker pot v Osilnico vodi nekaj časa po hrvatski zemlji. Na Brodu ob Kolpi torej, kjer se stopi na hrvatsko stran, napravili so Hrvatje posebno slovesen sprejem. Pred mo-stom na hrvatski strani postavili so krasen slavolok z napisom: »Pratio Te Bog!« Pred slavolokom so se postavili na jedni strani vatrogasci, na drugi vsa inteligenca brodske župe in polno priprostega ljudstva. Ko se pripelje visoki gost, stopi pred presvetlega g. dekan iz Delnic in ga pozdravi v imenu Hrvatov; po nagovoru so vsi enoglasno za-klicali »Živijo« in so visokega gosta mej slo-vesnim zvonjenjem in pokanjem topičev spremljali v slovesnem sprevodu v župno cerkev na Brodu. Tu jim je presvetli v pri-srčnem, hrvatskem govoru prepričevalno go-voril o lurski materi Božji in njenih čudežih, ker je ravno njena podoba v velikem oltarju, in jih vzpodbujal, naj ohranijo i nadalje svojo vernost in narodno zavest. Nato jim je po-delil svoj višjepastirski blagoslov in se od-peljal med živahnimi živio klici proti Osil-nici. Nepozabljiv nam bo ostal dan sv. birme nam Slovincem in sosednim Hrvatom, ko smo imeli v svoji sredi preljubljenega višjega pastirja in se prepričali o njegovi apostolski gorečnosti in prijaznosti do pri-prostega naroda. Vsemogočni mu tisočero povrni ves njegov trud!

Preosnova našega hišnega najem-ninskega davka.

Predaval odborik dr. V. Gregorič na II. glavni skupščini društva hišnih posestnikov v Ljubljani, dne 18. maja 1900.

(Dalje.)

Dr. Kaizl išče ideal vsakega direktnega davka v enakomernosti obremenitve. In to je tudi najbolj pravo. Kakor smo pred za-konom kot državljani vsi jednaki, in kakor se mora tu z vsemi jednako postopati, tedaj je gotovo tudi logično pravilno, da se tudi z vsemi davkoplačevalci pred davčnim za-konom jednako ravna. Zakaj bi se recimo dohodek 1000 gld. jednako ne obdavčil, naj zasluži potem teh 1000 gld. kak rentier, obrtnik ali trgovec, zdravnik ali odvetnik in slednjič tudi hišni posestnik! Vsak se trudi na svoj način, in če se že morajo delati raz-ločki, bi se moralo najbolj onega obdavčiti, ki se najmanj muči. A kako vse drugače je v praksi! Toliko vrst davkov imamo že, da se človek res že skoro več ne izpozna. In potem ta silni razloček pri obdavčenju. Dočim plačuje kapitalist od svojega dohodka v vrednostnih papirjih, recimo od 3000 gld. samo 36 gld. osebnega dohodninskega davka, deželnih in občinskih doklad pa prav nič ne plačuje, mora hišni posestnik pri istem dohodku plačati hišnega najemninskega davka z dokladami vred 900 gld. in še 36 gld. osebnega dohod. davka.

Pri nižjih postavkah je razmerje še bolj čudno urejeno. Tako bi plačal n. pr. rentier

od 1250 gld. dohodka le 7 gld. 20 kr., hišni posestnik pa preko 300 gld.

Narodno gospodarskim ozirom pa se pridruži še jeden odločno davčno-politični vzrok proti temu brezmejnemu obremenje-vanju. Schäffle pravi: »Direktni davki zgrešé svojo pravo nalogo, da bi enakomerno za-deli srednjo davčno moč, čim višje raste davek; ako narasto hišni davki do 5 % ali 6 % (8—10 % v slučaju potrebe), bode to v sedanjosti najvišje, kar je sploh dopustno.

Radi svoje res izredne visokosti je torej naš hišni najemninski davek že od svojega početka postal nekak indirektni davek, ne združuje pa v sebi one koristi, ki jo dajo indirektni davki!

Pri indirektnem davku bi moralo biti namreč davkoplačevalcu mogoče, kakor ome-nja tudi dr. Kaizl, da ga more v navadnem znesku preložiti. Naš hišni najemninski davek je pa navzlic svoji neprimerni visokosti kot takozvani dohodninski davek, urejen kot di-rektni in ne dovoljuje radi tega preložitve v navadni visokosti davčnega zneska, kajti taka morebitna preložitve je kot večji na-jemninski dohodek podrejena hišnemu na-jemninskemu davku in dokladam.

Na Bavarskem in Pruskem se merijo tudi doklade po davkih, ki se plačujejo od poslopij; toda ti davki ne znašajo, kakor pri nas v Avstriji 20—26²/₃ %, ampak 3:85—4 %.

Stanovanje je jedno izmed najnujnejših potreb vsakega človeka. Neobhodne živ-ljenjske potrebe pa bi se ne smele po naj-višjih zakonih modernega narodnega gospo-darstva ali prav nič, ali pa le v prav majhni meri obdavčiti. Stanovanja pa se radi tega nenavadnega obdavčenja in radi čisto fiska-lične uredbe tudi nenavadno podražujejo. Te mučne razmere pa preté, da se bodo še mnogo poslabšale, če bode rastla denarna potreba dežel in občin v dosednji meri.

Na Saksonskem ni nobenega davka na poslopja in obdavčenje je povsem občinam prepuščeno. Kakšne so te razmere na Nem-škem, naj dokazuje sledeča primera:

Za hišo v Monakovem s kosmato na-jemnino 3640 mark se mora po novejših uradnih podatkih plačevati državnega, pokra-jinskega in občinskega davka:

3:85 % državnega davka na poslopja	140 M. 14 Pf.
27 % okrožne doklade	37 „ 84 „
110 % občinske doklade	154 „ 13 „
Skupaj	332 M. 11 Pf.

torej 9:13 % od kosmate najemnine 3640 M.

Hiša z istimi dohodki bi morala pa pla-čati na Dunaju 1201 M. 20 Pf., torej 3:6 krat toliko kakor v Monakovem. Pri nas v Ljub-ljani bi tudi ne bilo veliko drugače.

Pruska obdavčuje poslopja po zakonu z dne 21. maja 1861, a prosti so vsi čisto gospodarski prostori, hlevi skednji itd.; sploh stanovanjska poslopja obdavčuje s 4 %, po-slopja, v katerih se opravlja kaka obrt, le z 2 % letnega dohodka.

Na Bavarskem je predpisanih 3:85 % od kosmate najemnine, katera se je dobivala v pretekli 10letni dobi.

Nadaljni narodno gospodarski kakor tudi davčno politični temelj je, da naj se uredi pokritje državnih potreb in razumljivo tudi deželnih in občinskih potreb z davki na podlagi splošnosti in sorazmernosti, in sicer po resnični zmožnosti davkoplačevalcev. Tudi na to se pri našem hišnem najem-ninskem davku ni nič oziralo. Dočim določa osebni dohodninski davek eksistenčni mini-mum 600 fl. davka prosto, se obdavči isti dohodek, če prihaja od kakega poslopja in četudi dotičnik nima nobenega drugega pri-hodka, z 200 gld. hišnega najemninskega davka z dokladami. Stanovanja se obdavčijo nadalje ravno tako visoko, čeprav obstoje le iz sobe in kuhinje, kakor palače.

Naš hišni najemninski davek je iz jako starega časa in sicer iz časa državne stiske, ko se je manj oziralo na narodno gospo-darske potrebe, kakor na hipno potrebo; in ker je nedostajalo mreže davčno-politično pravilno urejenih davkov, je bilo ravno hišno posestvo izbrano v to, in vrh tega je moralo taisto skoro samo pokrivati deželne in ob-činske potrebe.

Vzroki naše sedanje druginje pri stano-vanjih izvirajo torej manj iz novejšega časa. Ne moremo pa zadrževati očitanja niti dr-

*) Za večrajšnji list prepozno došlo. Op. ured.

žavni upravi niti našemu parlamentu, da sta oba doslej opustila, da se tako težki in ravno najubožnejši del prebivalstva hudo težeči davek v človekoljubnem smislu preosnovi.

Naš hišni najemninski davek z dokladi vred je torej kot direktni davek že davno odrevenel. Ne moremo ga smatrati že radi njegove prav izvanredne visokosti nič drugega, nego nekako, narodno-gospodarsko in davčno politično povsem nedopustno spojitve dveh (v drugih državah ločenih) davkov, izmed katerih naj bi zadel jeden direktno hišnega posestnika, drugi indirektno stanujoče stranke.

Čim višje rastejo torej deželne in občinske doklade, tem bolj mora rasti po rečenem tudi hišni najemninski davek v Avstriji; torej oni znatni večji dohodki od hišnega najemninskega davka, ki so vsakoletno izkazani v državnem računskem izkazu, ne izhajajo toliko odtod, da je poslopje vrglo več reelnega dobička, kolikor od tod, ker so bile deželne in občinske doklade preobdavčene.

Najemščini stanovanj se nalagajo vsa mogoča bremena. Tako n. pr. se vzdržujejo ubožci skoro izključno le od hišne in zemeljne posesti, dočim je premični kapital, torej najpremožnejši del, popolnoma prost vsake obveznosti.

Hišni posestniki gotovo ne zahtevajo zase nobenih prednostij pred drugimi slojevi, ne najdejo pa tudi nobenega pravnega vzroka zato, zakaj mora biti dohodek iz hišne posesti n. pr. napram dohodku iz davčno prostih vrednostnih papirjev povprečno več nego dvajsetkrat višje obdavčen, in to tem manj, ker znašajo davki na poslopja v sosednji nemški državi s pokrajinskimi in občinskimi dokladi komaj četrtino naših davkov.

Avstrijski davek na poslopja izvira iz leta 1820 in je bil l. 1882 deloma izpremenjen. Tako visoki najemninski davki kakor v Avstriji ne obstoje sedaj v nobeni državi na svetu, in že čast države bi zahtevala, da vendar tudi Avstrija sledi že enkrat vzgledu drugih kulturnih držav gledé jednakomernega in sorazmernega obdavčenja hišne najemnine.

Preosnovo našega hišnega najemninskega davka pa si moremo misliti le na ta način, da se izpremeni iz dosedanjega zastarelega dohodninskega davka v čisti davek resničnih osebnih dohodkov iz poslopij.

Stanovanje je blago, kakor vsako drugo, zato se mora najemninska cena ravnati le po proizvajalnih stroških. Najemninska cena je potemtakem sestavljena sledeče:

1. Iz obrestij od zidalnih stroškov, ki so objednem prava najemninska vrednost stanovanja.

2. Iz vzdrževalnih stroškov.

3. Iz davčnih prispevkov, kateri so v Avstriji zaradi izredne visokosti hišnega najemninskega davka precejšen del vse najemninske cene.

(Konec prih.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. septembra.

Katoliški shod. Ker je možno, da se je pri razpošiljavi tolike množice vstopnic primerila kaka pomota, prosimo, da vsi, ki niso bili natančno pošteženi, takoj reklamirajo, da do ponedeljka dobe zahtevani odgovor.

Pripravljalni odbor.

Osebnosti. V pokoj je stopil mornarski komisar Jos. Mubelj. — Nagle smrti je umrl upokojeni dež. višjega sodišča v Trstu svetnik A. Tomičič. V ponedeljek zvečer se je z brzovlakom z Volovskega pripeljal v Trst, kjer je v kolodvorski dvorani umrl. — Iz Rima se je vrnil g. A. Jerošek in je nameščen v mariborski ordinarijatski pisarni.

Gonja proti katoliško-narodnim obrtnikom. Izpred sodišča. Včeraj so se ljubljanski porotniki pečali s stvarjo, ki je sicer malenkostna sama na sebi, ki pa vendar kaže, kako se od narodnonapredne strani išče dlaka v jajcu, da bi se škodovalo kakemu katoliškonarodnemu obrtniku. Znana je žalostna afera bogoskrncev Škerlj-Kvas. Ker je bil Kvas slučajno v službi pri tukajšnjem knjigoveskem mojstru Fr. Breskvarju, je „Narod“ takoj pisal, da je „Breskvar katoliškonarodni prvak“ in da je Kvas bil „kršč. socijalec, ker klerikalci tako

drugega ne trpe pri sebi v službi.“ Tako je „Narod“ privlekel o seboj g. Breskvarja na jako občuten način v debato. V našem listu je na to g. Breskvar podal „Poslano“, v katerem kliče g. Bonača, pri katerem se je Kvas izučil, za pričo, da ni on odgovoren za Kvasovo dejanje, ter je pri tem dejal, da je bil Kvas tudi slab delavec, ker ga je „narodni“ knjigovez Bonač plačeval z 2 gld. na teden. G. Bonač je nato poslal v „Narod“ „poslano“, v katerem ni Breskvarju priskočil na pomoč proti „Narodovim“ napadom, ampak je Breskvarja osebno napadel, in namigaval, da bi se kaj takega ne zgodilo, ako bi Breskvar bolj pazil na svoje delavce. G. Breskvar je na ta napad odgovoril g. Bonaču v „Slov. Listu“ ter dejal, da ni mogel vedeti, kako zloben človek je Kvas, ker mu Bonač, ko je šel Kvas od njega, ni povedal, da ga je moral opetovano svariti „Ne preklinjajte Matere Božje“, in da je Kvas ob prihodu cesarja v Ljubljano storil anarhističke izbruhe. G. Bonač je to priliko porabil ter je hitro šel k dr. Tavčarju, da bi g. Breskvarja pripravil malo v zadrego. Bonačevi sedanji pomočniki so v „Narodu“ tudi tajili Kvasovo obnašanje v Bonačevi delavnici, ne da bi bili takrat, ko je Kvas služil pri Bonaču, ondi v službi. Radi zgorajšnjih besedij je stal torej včeraj g. Fran Breskvar pred porotniki, obtožen razžaljenja časti. Glede Bonačevega plačila delavcem je dr. Tavčar od tožbe odstopil, kar je s socialnega stališča velika škoda, ker bi bila jedenkrat prilika pred sodiščem razpravljati o položaju knjigoveskih pomočnikov. Gosp. Breskvar se je zagovarjal, da g. Bonača ni hotel žaliti, ampak da ga je klical le za pričo proti napadom, ki so njegovo delavnico hoteli postaviti v slabo luč, in da je v „poslanem“ celo dejal, da je g. Bonač svaril delavce in da je Kvasa odpustil radi anarhističkih izbruhov. To pač ni nobeno razžaljenje za g. Bonača. Dr. Tavčar, ki je odstopil tudi od tožbe, da je pridevek „narodni“ knjigovez — razžaljiv, ker je to jednako s pojmom pristaša „Slov. Naroda“ (!) je nato vprašal Breskvarja: „Vsaj ste celo rekli Bonaču, da je „narodni“ knjigovez.“ G. Breskvar je odvrnil: „Ali je „narodni“ biti sramotno? Kolikokrat stoji v „Narodu“: „Lepe razglednice je založil narodni knjigovez Bonač!“ (Smeje) (A „narodni“ knjigovez daje bajedelati razglednice Nemcem! Opomba poročevalca.) Priča knjigoveški pomočnik Ivan Jakopič, ki je bil pri Bonaču dalje časa v službi, je povedal, da je Bonač vajenca Kvasa pošiljal po „Narod“ (Aha!) in da je ob neki taki priliki storil pred prihodom cesarja v Ljubljano Kvas anarhistički izbruh in da je preklinjal Mater Božjo. Pri tej izjavi priče se je g. Bonač pričel — smejati in je moral predsednik sodišča opozarjati, da se temu pač ni treba smejati. Dr. Tavčar je hotel najprej oprati Bonača, da on ne ve, da bi bil Bonač narodnonapreden, kar je pa malo čudno, ako privede s seboj pred sodišče dr. Tavčarja in vajence pošilja po „Narod!“ Kar je za nas posebno zanimivo, je to, da je dr. Tavčar tekom svojega govora, v katerem je Breskvarja srdito napadel in kazal ves srd proti katoliškonarodnemu obrtniku, povedal tudi tolikokrat utajeno dejstvo, da je „Slov. Narod“ časniški zastopnik liberalne stranke. Zagovornik Breskvarjev g. dr. Tomišek ni uhajal preko stvari, ki se je obravnavala, ter je s tem, da se je gibal strogo v mejah stvarnosti ter ni hotel zadevo politički izkoristiti, naredil velik vpliv na porotnike, ki so vprašanje, ali je Breskvar žalil g. Bonača z izmišljenimi in napak zaviti dejanji, z a n i k a l i, ter je bil vsled tega g. Breskvar oproščen. Liberalci so tako zopet za jedno veselje prikrajšani.

Kranjčeva slavnost. V Škalah pri Velenju so v nedeljo slovesno odkrili spomenik učenjaku, profesorju in pisatelju dr. Jos. Kranjcu ob 25letnici njegove smrti. Slavnosti so se udeležila razna nar. društva in mnogo priprostega ljudstva. V Velenju je ob slavlolu pozdravil goste gospod župan Jezovnik, hiše so bile v zastavah. Pred spominsko ploščo v Škalah je slavnost otvoril gospod profesor Vrstovšek, slavnostni govor je govoril gospod dr. Karlovšek, pevec iz Saleške doline in mešani celjski pevski zbor so zapeli več lepih pesem. Na večer je iz

Šoštanja prišla velika množica z lampijoni. Vsa društva so zvečer v Šoštanju priredila z godbo obhod po trgu.

Iz Vipave se nam piše: V soboto na Mali Smarini se pripeljejo v našo dolino razna sokolska društva, na čelu jim seveda dr. Tavčar iz Ljubljane. Vipavci naj pazijo, da »zloglasni petijoti«, kateremu dr. Tavčar ni prijatelj, ne omami koga, da bi ga dvo-nožni konji morali voziti po vipavskem trgu.

Iz Kranja se nam piše: Bomba »Sl. Naroda« zoper našega bodočega g. dekana in župnika je dosegla ravno nasprotni namen, kakor se je nameravalo. Še tistih meščanov, ki se prištevajo »Narodovim« stranki, je sram, da »Narod« na takov ostuden način napada neljube mu osebe.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O rednej seji, ki se je vršila v petek dne 24. avgusta t. l., prejeli smo nastopno poročilo: Mestnemu učitelju Engelbertu Ganglu dovoli se za prihodnje šolsko leto dopust v ta namen, da popolni svoje študije na dunajskem pedagogiju. Mestnemu učitelju Juriju Režku pripozna se IV. službena starostna doklada od 1. dne septembra t. l. v znesku letnih 80 kron in pa krajna doklada od istega dne v znesku letnih 40 kron. Sklene se prošnji vodstev I. mestne deške petrazrednice in mestne dvorazrednice na Karolinskej zemlji za denarno podporo v svrhu popolnitve ondotnih šolskih vrtov priporočilno predložiti deželnemu šolskemu svetu. Naznanje se vzemo poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Frana Levca o nadzorovanji mestne dvorazrednice na Karolinskej zemlji, vnanjih zasebnih dekliških šol pri Uršulinkah in notranje zaseb. ljud. petrazr. pri Uršul. in se imajo predložiti deželnemu šolskemu svetu. Za razpisano 3. katehetsko mesto na mestnih ljudskih šolah se stavi deželnemu šolskemu svetu terno predlog. Izprašana učiteljska kandidatka Marijana Luschinova se sprejme za radovoljno in se ima v službovanje prideliti mestni nemški dekliški šestrazrednici. Neki v Spodnji Šiški stanujoči deklici se dovoli sprejem v prvi razred mestne nemške dekliške šestrazrednice. Na znanje se vzame poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Frana Levca o okrajni učiteljski konferenciji za slovenske in dvojezične šole v šolskem letu 1899/1900. Sprejmo se vsi s tem poročilom združeni nasveti in sklene se, da se ima to poročilo predložiti deželnemu šolskemu svetu. Odobre se nasveti učiteljske konferencije I. mestne deške petrazrednice o pogodnem sprejemu vnanjih učencev in pritrdi se predlogom c. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Frana Levca, po katerih naj bi se v prihodnje ravnalo napram sosednim šolskim občinam radi vnanjih otrok sploh, ki obiskujejo tukajšnje šole. O teh nasvetih je obvestiti merodajna oblastva in prizadete občine. Sklene se pri občinskem svetu izposlovati kredit za naročbo štirih izvodov nameravane zgodovine c. in kr. domačega pešpolka za okrajno učiteljsko knjižnico in za knjižnice vseh treh mestnih deških petrazrednic. Prihodnja redna seja bo v sredo dne 19. septembra t. l.

Vandalizem na pokopališču. Iz Trsta se nam poroča: Nekemu slov. fin. stražniku so zločinci opustošili grob soprogin, ker je imel slovenski napis. Strgali so porcelanasto podobo Kristove, zmajali svetilnico in polomili šipe. Tak sad rodi »dve-tisočletna kultura«. Mož je obljubil znatno nagrado tistemu, ki pride vandalom na sled.

Nemški socialni demokratje imajo te dni (od 2.—5. t. m.) svoj strankarski shod v Gradcu. Kasneje objavimo obširneje poročilo o zanimivih debatah, ki se vrše na zborovanjih. Delegati od vseh strani napadajo centralno dunajsko strankino vodstvo, zlasti dr. Adlerja, radi nevspešnega uprizarjanja nesmiselnih demonstracij in preprečenih stavk. Tudi ženske hudo rogovilijo proti osrednjemu vodstvu, ker zanemarlja njih težnje in ne upošteva strankinega programa, po katerem imajo tudi ženske tiste pravice možki. Na ljudskem shodu, ki so ga priredili demokratje v ponedeljek zvečer, so se graški rdečkarji zelo dolgočasili. Navajeni so slišati iz ust svojih voditeljev samo krepko zabavljanje in psovke na katoliško vero in duhovščino, časih tudi na vladu in plemstvo. Dr. Adler in Pernerstorfer sta govorila o položaju v Avstriji povdarjala, da je le socialna

demokracija zmožna rešiti pred prepadom, da je pa ne bo reševala, ker ima drugega posla dovolj. Jurij v. Vollmar iz Monakovega je stvarno in trezno razpravljal o internacionalnosti in nacionalnem šovinizmu. Drugi govornik iz Nemčije je poročal o strankinem gibanju v rajhu. Graški rdečkarji so bili zelo razočarani, ker jim stvarna in trezna razpravljanja brez gostih ocirkov — psov in surovih napadov na klerikalce in vladu — ne diše. Bolj po mislih jim je bil Nemec iz Prage, ki je smesil Mladočehe. Da bi verni drugi ne odšli nevoljni domov, nastopil je še Resel ter s svojimi kričaskimi šlagerji potolažil zastopnike rdečega Gradca.

Bratovščina sv. Cirila in Metoda v Rojanu pri Trstu. Iz Trsta se nam piše: V živem spominu so še dogodki na praznik sv. R. T. in na praznik sv. Jakoba v šentjakobski cerkvi. Prošlo nedeljo pa smo doživeli v bližnjem Rojanu nekaj, kar priča, da je med italijanski mislečo duhovščino mož, katerim je bolj na srcu prijateljstvo vsemožnega magistrata nego pa dušni blagor župljanov. V Rojanu so ustanovili bratovščino sv. Cirila in Metoda, kateri je, glasom pravil, namen, častiti sv. brata s cerkvenimi svečanostmi, zlasti s sv. mašami in cerkvenim petjem v slovenskem jeziku. Pravila je potrdilo namestništvo, odobril jih je preč. šk. ordinarijat. Človek bi mislil, kar je prav tema instancijama, moralo bi biti drago tudi g. župniku Jurzi. A dotičnik, ki bi tako mislil, se moti. Vsak otrok ve že pri nas, kaka animoznost do vsega, kar je slovenskega, vlada v srcu tega gospoda, ki je, nota bene, slovenske matere sin. Po pravilih ima se shodov bratovščine kot zastopnik cerkvene oblasti udeleževati g. župnik. Prošlo nedeljo se je imel vršiti osnovalni zbor. G. župnik, ki bi moral biti vesel, da so njegovi župljani tako vneti za službo božjo, pa je kratko izjavil, da ne pojde na shod, češ, da je isti v gostilnici, da ni bil pravočasno povabljen itd. Ko mu je odpislanec preč. ordinar. g. kanonik Černe, ki je prišel nalašč v Rojan, da uredi to stvar, pojasnil, da to ni shod konsumnega društva in da se bo vršil le v prazni dvorani konsumnega društva, pogledal je g. župnik pravila, a ko je prišel do točke, ki govori o slovenskem petju, izjavil je, da tega v njegovi cerkvi ne bo nikoli, da je tukaj on gospodar. G. kanonik Černe mu je dejal, da bode pač moral storiti tako, kakor ukrene ordinarijat; a g. župnik je ponovil, da je on tukaj župnik. Pustil je starega g. kanonika samega, ne da bi ga, kakor je to običaj — ves pogovor se je vršil v zakristiji — spremlil do cerkvenih vrat. Ustanovni zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda se je vršil vendarle. Cerkevno oblast je zastopal sam preč. kanonik Černe, in izvolili so odbor, v katerem so sami neustrašeni možje, katerim je geslo: »Bog in narod«. Že o tej priliki je društvu pristopilo nad sto udov. Ko gledamo take stvari, boli nas srce in obžalujemo zaslepljenost izvestnih krogov.

V Ratečah na Gorenjskem se je ustanovilo zopet novo društvo z imenom »veteransko društvo«. Pač nimamo ničesa zoper to, toda pogoste veselice, ki se prirejajo povodom takih zborovanj, so gotovo le v kvar ljudstvu. Rateče so do zadnjih časov ohranile svoj stari skoro patrijarhalški značaj gledé noše, običajev itd. Sedaj se hoče ta kmečki ljud, ki je od nekdaj le polje obdeloval in pasel živino, h kratu modernizovati s »prosto zabavo«. Kaj je prosta zabava, nam povedo imena »Tanzkränzchen«, Baal in dr. Smešno! Ali je to za slovenskega kmeta? Ali mu ni to le prilika za zapravljanje in vzrok nemoralnosti? Pravkar se razpošiljajo zopet taka vabila k veselici dne 8. septembra. Praznik Matere božje hočejo (v Ratečah!) slaviti s sledečim vsposredom: Zjutraj od 9. do 11. sprejem gostov (kdo se ne smeje?), potem sklep kegljanja na do-bitke in slednjič — kar je seveda najvažnejša točka, s katero se lovi mladina — prosta zabava. Kako duhovito sestavljen program, sami običajni »šlagerji«! Tu vprašamo: Kdo je dobrotnik ljudstva in kdo njegov škodljivec? Ali oni, ki ga vabi k zapravljanju, ali tisti, ki ga napeljuje k zmernemu življenju?

»Südmärkische Volksbank« je imela predvčeraj ustan. shod v graški mestni dvorani. Shoda sta se mej drugimi udeležila

tudi poslanca Hofmann in Hochenburger. O pravih novega germanizacijskega podjetja je poročal neki Seewann, ki je povedal, da se je pri sestavi pravil oziralo tudi na navete »gospodov v Ljubljani«. V ravnateljstvo so bili izvoljeni: Bergmann, Bernuth, Einspinner, Hönigmann, Hofmann, Neckermann, Stressler, Seewann in Steiner vsi v Gradcu, v nadzorništvu: dr. Berze, dr. Derschatta, dr. Fleischacker, Selbacher, Schwarzl in Stöckl iz Gradca; Schmid iz Maribora, Stallner iz Vojnika, Ornič iz Ptuj, Knotinger iz Brucka, dr. Hautmann iz Ljubna, Bleckmann iz Mürtzschlaga, vitez Burger iz Celovca, dr. Ferd. Eger, c. kr. pravni praktikant iz Ljubljane, dr. Förster z Dunaja, dr. Hooke iz Linca, dr. Sutter iz Halleina in Lun iz Bolzana. Načelnikom »Volksbanke« je izvoljen dr. Neckermann, namestnika sta Hönigmann in Seewann.

Proti nemški kolesarski slavnosti v Celju dne 7., 8. in 9. t. m. se je prišlo tudi politično društvo »Napreje«. Okrajno glavarstvo je baje vsako nemško slavnost na tleh slovenske občine prepovedalo, pač pa dovolilo izlet v Laški trg, češ, da ima trg — nemški značaj. Teharje imajo slovenski značaj, pa »okoli« vendar niso smeli tja! Občina celjska okolica je prepovedala nemškim kolesarjem v dneh 7., 8. in 9. t. m. vsak nastop na slovenskih okoliških tleh.

Porotne obravnave v Ljubljani: Obtoženi Anton Dolinar (Hraškarev) iz Klavških njiv pri Trati, strojarski pomočnik pri Jožefu Peharc-u v Trzinu, prizna, da je v noči od 8. do 9. avgusta t. l. vlomil v pisarno svojega mojstra in tu iz miznice ukradel 140 kron, iz železne blagajne pa 7 stotakov. Peharc je dobil nazaj 1452 kron ter ima škode okoli 90 kron. Obtoženec se obsodi na poldrugo leto težke ječe s postom vsaki mesec. — Obtoženka Katarina Silvester, vdova, rojena v Ljubljani, stara 44 let, ima pet otrok od 7 do 15 let, zna le laško. Njen mož je bil pleskar in pristojen na Vrhniko. Bivala je v zadnjem času z otroki in s svojim ljubimcem Grkom Jurijem Scrivano v Suezu v Egiptu, kjer se je živela s šivanjem. Trpela je veliko pomanjkanje, ker je oddajala ves zaslužek svojemu ljubimcu, ki je znal, kakor je se sedaj prepričana, čarati. Junija meseca 1899 je zdravila neko Angležinjo C. Raffa in ji ob tej priliki prokovala iz kart. Obljubila je, da ji pričara nazaj njenega moža, ki je ušel k Burom, in da ji poišče velik njej namenjeni zaklad v puščavi, ako jo preskrbi z vsem potrebnim. Izvabila je iz nje več denarja, obleke in nekaj kuhinjske posode, kar je baje rabila za čaranje v puščavi, kjer leži zaklad. Pri Raffi se je seznanila z Italijanko J. Carnana, katere je tudi prorokovala zaklad. Da ga dvigne, dobila je denarja in zlatino. Tri mesece je živela ob stroških teh dveh lahko vernih žensk, potem pa je z ljubimcem, ki je dobil seveda glavni del, izginila nena doma iz Sueza. Prišla sta v Port Said, se nastanila pri Francozinji B. Betiri, ji čarala in dvigala zaklad, na to pa zopet zginila. Šla sta v Kajiro, kjer je lokavi Grk zapustil ljubimko, katero so pozneje v Aleksandriji prijeli in jo poslali v Ljubljano. Vse tri skupno za 1467 kron oškodovane ženske trdijo, da jih je hipnotizovala. Porotniki potrdijo enoglasno vprašanje radi goljufije. Sodni dvor jo obsodi na dve leti težke ječe z enkratnim mesečnim postom.

Ljubljanske novice. Socijalni demokrat za cesarja. Mih. Hribar je hud soc. demokrat v Vodmatu. Mož je gostilničar in mizar. Dne 18. avg. je zažgal jedno vrečo lubja blizu škofovega kozolca, vsled česar je nastala nevarnost, da se kozolec vžge. Zato je danes stal Hribar pred sodiščem, kamor je došel v črni kravati. Obligatno svojo rudo kravato je pustil doma. Svoje dejanje je soc. dem opravičeval na ta le originalen način: »Gospod sodnik«, dejal je Hribar, »vsako leto zažgem na čast cesarjevemu rojstnemu dnevu 6 vreč lubja, letos sem pa samo jedno. Sedaj naj me pa le kaznujejo, če sem kazni vreden, da cesarja častim«. Ko je patrijotični socijalni demokrat zatrdil, da ni vedel, da se v bližini kozolca ne sme zapaliti ognja, je sodnik Hribarja oprostil. — Ukral je danes po noči nepoznan tat v Avrovem hlevu v Wolfvih ulicah hlapcu Francu Maroltu hlače,

črn klobuk in 9 K 45 v. — Pri stavbi Franc Jožefovega mostu se je danes poškodoval delavec Ivan Sitar. Kladvo mu je z veliko silo padlo na ramo. — Zgubila. Melita pl. Gatteiger, rojena Šumanova na poti z južnega kolodvora v hotel pri Maliču je zgubila zlato verižico — ovratnico. — Pri gradnji novega žabjaka je padel danes delavec Mihael Majetič tako nesrečno, da si je zlomil nogo. Odpeljali so ga v bolnico.

Štajarske novice. »Domovina« je bila zopet konfiskovana. — Občinske volitve v Oplotnici so za Slovence slabo izpadle. Zmagali so nemškutarji. — Za streljanje proti toči napravijo v Slov. Bistrici 37 strelnih koč. — Kmetijska zadruga v Št. Ilju pri Velenju si je napravila tudi mlekarino. — Tudi slovenjebistriški župan je dal pribiti samonemško zahvalo cesarjevo. Slovenci so se pritožili. — Toča je pobila v farah sv. Barbara, Leskovec in sv. Trojica. Pokrila je tla ponekod 20 do 30 cm debelo. — Danes je prišel z vlakom v Celje prvi bataljon domačega 87. pešpolka iz Pulja ter ostane v Celju.

Meteor. mesečni pregled. Minoli mesec veliki srpan je bil srednje topel in ne preveč moker. — Opazovanja na toploti meru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 14,5°, ob treh popoldne 22,9°, ob devetih zvečer 17,5°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega mesca 18,3°, za 0,4° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 735,9 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 0,1 mm pod normalom. — Mokrih dnij bilo je 12, padavina znaša vsega skupaj 170,7 mm. — Izmed vetrov je prevladal severovzhod.

Rudnike za premog je južna železnica kupila minulo leto v Radniški vasi poleg Konjic, kjer so letos začeli kopati premog.

Ponesrečil se je jurist g. Stanko Jeglič. Blizu Zatičine je tako nesrečno pal z biciklja, da je brez zavesti obležal.

Razpisana učiteljska služba. Na trirazrednici v Črnomlju je do 20 t. m. razpisano mesto učitelja s sistemiziranimi dohodki. Prošnje je poslati okr. šol. svetu v Črnomlju.

Prva kitajska boksarska podružnica v Evropi se snuje, kakor se nam poroča, na Savi pri Jesenicah. Udov šteje, kakor se javno govori, okrog 50. — Društvenih pravil še nimajo spisanih in vladno potrjenih, pač so pa že javno znana po ustnem sporočilu. Prav kratka so: § 1. Društvu namen je pijača. § 2. Denar dobi društvo v župnišču, deloma tudi v tovarni. § 3. To se zgodi, kakor hitro naraste število boksarjev na 200, dotlej se pije na »puf«. § 4. Tajni shodi se vrše deloma v hosti, deloma v neki gostilni. Toliko sem že slišal o tem društvu. Kar še poizvem, vse natančno sporočim.

Antiboksar.

Ameriške novice. Slovenca so zaklali v Clevelandu. Neki Franc Kočar, doma nekje s Hrvatskega, je zabodel v prepiru Slovenca Antona Štranca z nožem, s katerim se reže kruh. V petih minutah je bil Štranc mrtev. — Grozen vihar s točo je uničil 40.000 akrov najboljšega žita, kar ga raste v severni Dakoti. Tudi ono, ki je bilo že požeto in v kopah, je vničeno. — Iz Toronta v Ameriki se poroča: Pri Kingstonu se je pokazala prava morska kača. Ljudje so jo opazili, ko je držala svojo grozno glavo iz vode. Pravijo, da je oblika njene glave jednaka telečji, njene oči so bistre in ognjene, na vsaki strani gobca pa ima velike goste brke. Glava in vrat imajo sivo barvo. Kača je jako hitra plavalca. Najbrže pa je to kaka velika morska jegulja.

Novi topovi za avstrijsko armado takozvane hitrostrelke, so gotova stvar. Kanoni bodo iz jekla, ker zmes iz medi ne zadošča modernim zahtevam.

Znydersko jezero bodo osušili Holanci. Zemlja, ki se bode s tem pridobila, obsegla bode 750 kvadratnih milj. delo bode trajalo 30 let. Stroški bodo znašali 525 milijonov mark, dočim bode vrednost pridobljene zemlje 543 milijonov mark.

Jetnikova skrivnost. V Waldheimu je v tamošnjem zaporu umrl tat juvelov Krause, ki je l. 1897 ukral v Karlovih varih juvelov za 40.000 gld. Vse prigovarjanje,

naj pred smrtjo pove, kam je skril ukradene juvele, je bilo zaman. Šel je s svojo skrivnostjo nem v grob.

Nesreča z dobitkom. Dobitek je pripravljen na beraško palico nekega nemškega brodarja. Mož je živel v precej dobrih razmerah, ko je zadel glavni dobitok na srečko štev. 18.427 v znesku 40.000 mark. Poslal je srečko na monakovsko banko v navadnem pismu in dal na pismo tudi navadno znamko za 10 pfenigov. Monakovska banka, ki je imela nalogo izplačevanja dobitkov, ni brodarju nič odgovorila in ko je brodar vprašal, kaj je z njegovim glavnim dobitkom, odgovorilo se mu je, da banka njegove srečke ni dobila v roke. Brodar je tožil banko, a zgubil je pravdo v vseh instancah. Zgubil pa pri tem ni samo srečke, ampak zapravlil je s pravdo toliko, da so mu nedavno prodali hišo in prod ter je srečni loterist sedaj navaden berač.

Kako nemški cesar govori. Nemški cesar govori jako hitro. V minuti izgovarja povprečno 275 besed, kadar se pa posebno ogreje, tedaj spravi v minuti tudi 300 besed na dan.

Bodoča svetovna izložba se bode vršila v ameriških združenih državah, in sicer v St. Luisu l. 1903.

Zeppelinov zrakoplov bode koncem septembra zopet poskusil svojo srečo. Zrakoplov je sedaj znatno popravljen po izkušajah prvega poleta.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zagreb, 5. septembra. Včeraj so zborovali odseki katoliškega shoda. Dvorane v vseučilišču polne, zanimanje živahno. Popoldne ob polu 4. uri slovesen sprevoz s svetim Rešnjim Telesom iz cerkve milosrdnic; sprevoz je vodil nadškof dr. Stadler, v sprevodu razna društva, predsedstvo in na stotine ljudstva. Zvečer ob polu 6. uri druga javna seja. V imenu Slovencev navdušeno pozdravil shod poslanec Povše; burno odobravanje. Na to je krasno govoril dr. Stadler, za Strossmayerjem največji ljubljene hrvatskega naroda. Dr. Turčič, pripraviški učitelj v Petrinji, je govoril o krščanski vzgoji, dr. Kvaternik o krščanski ljubezni do bližnjega. Seje so se udeležili vsi škofje razven Strossmayerja.

Zagreb, 5. septembra. Evharistični sprevoz sijajen, udeležba ogromna. Zastopana društva, vsa šolska mladina. Pri drugi slavnosti seji posebno krasno govoril nadškof Stadler, posl. Povše pozdravil shod. Vsestransko burno aplaudiranje.

Zagreb, 5. septembra. Sinoči došli knezoškof Jeglič danes gromovito pozdravljen. Pri tretji seji govorili Vrbanič, Bresztyensky, Ružič. Slovencev nad 50.

Dunaj, 5. septembra. Pod cesarjevim predsedstvom se je vršil včeraj opoldne ministerski svet, katerega so se udeležili Goluhovski, Kallay, Koerber in Szell. Poslednji se je sinoči povrnil v Budimpešto.

Dunaj, 5. septembra. Cesar je baje že dal Körberju dovoljenje, da se razpusti državni zbor. Doslej se ministerski svet ni še odločil, a zgodi se še ta teden. Gališki minister dr. Pietak ima težavno stališče, ker so Poljaki proti razpustu državnega zbora. Danes prijeta v tej zadevi na Dunaj vitez Jaworski in grof Dzieduszycki. »N. Fr. Pr.« trdi, da je razpust drž. zbora že gotova stvar in da to »Wiener Ztg.« v soboto objavi. Vlada baje ob enem izdala izjavo, ki bode program za nove volitve in novi drž. zbor.

Dunaj, 5. sept. V vladnih krogih se govori, da se ne bodo takoj vršile nove volitve, ako se razpusti državni zbor.

Trst, 5. septembra. Glasilo italijanske iredente, »Piccolo«, se grozno jezi, da se tržaški vladika monsig. Sterk udeležuje hrvatskega katoliškega shoda v Zagrebu. »Piccolo« trdi, da škof s tem baje žali zgodovinski značaj svoje škofije. (Op. uredništva: Hrvatski listi

imenoma naštevajo vse škofe, a monsig. Sterka ni med njimi).

Krakov, 5. sept. »Czas« poroča, da se bodo zaradi degradacije grofa Ledochovskega izvršile premembe glede dvoboja. Državno sodišče bode razveljavilo obsodbo, ako se častnik noče dvobojevati iz verskih ozirov.

Dunaj, 5. sept. Neki tukajšnji list poroča, da so v Bukareštu zaradi veleizdaje zaprli častnika Tissimova. Mlajši njegov brat je poročnik bolgarski, starejši major v ruski armadi. Zaprli bodo še več oseb.

Pariz, 5. sept. Mesto carja Nikolaja pričakujejo sedaj na obisk razstave velikega kneza-prestolonaslednika.

Glasgow, 5. sept. Dosedaj je po uradnem poročilu zbolelo za kugo 13 oseb, v zdravniški preiskavi je 105 oseb.

London, 5. sept. Roberts brzojavlja iz Belfasta 2. t. m., da razvijajo razni burski oddelki iz Dewetove armade živahno delavnost. Na potu iz Zeerusta v Krügersdorp je bilo več bojov. Angleži so izgubili kakih 60 mož, Buri imajo velike izgube.

London, 5. sept. Iz Maseru poročajo: Buri so zopet obkolili Ladybrand. Posadka je v naglici zažgala zalogo, da ne pride v burske roke. Položaj posadke je zelo kritičen. General Hunter ji hiti na pomoč.

London, 5. septembra. Reuterjev urad poroča iz Badfonteina 3. t. m.: General Buller je napadel Bure na višinah, ki obvladujejo Lydenburg. Botha z 2000 možmi se je združil s sovražnikom. Pri dohodu angleške konjice so pričeli Buri streljati iz štirih topov. Angleži so s topništvom zasedli pozicijo na desnem krilu, odkoder se v temi niso mogli umakniti. Buri so streljali čeli dan. Ker so se pa nahajali Angleži v neki dolini, nimajo velikih izgub.

Vojska na Kitajskem.

Rim, 5. sept. Iz Taku poročajo, da je došlo v pristan 2000 mož. — »Popolo Romano« javlja, da Italija ni nikdar ugovarjala Li-Hung-Cangu kot zastopniku oficijelne Kitajske.

Bruselj, 5. septembra. Države obravnava sedaj o odškodnini, katero bi morala Kina plačati za poškodovane železnice, poslaniška in misijonska poslopja, ter drugo tuje imetje. Doslej znaša cenjena škoda pol milijarde fran.

London, 5. septembra. Iz Pekina poročajo 22. avg.: Sir Robert Hart je prevzel posle carinske uprave ter otvoril zopet cesarsko pošto.

London, 5. septembra. Reut. urad poroča iz Pekina: Guverner pokrajine Sansi, Yu, je dopisal cesarju spomenico, v kateri pravi, da je pozval inozemce pod svoje varstvo; 52 inozemcev, ki so se odzvali povabilu, je dal umoriti. Yu zahteva za svoje »hvalevredno« delo primerno plačilo.

Washington, 5. sept. Tukajšnji vladni krogi se nadjajo, da vsled pritiska vseh velesil razun Francije ruska vojna uprava umakne svoje povelje in dovoli ruskim četam v Pekinu, da i nadalje ostanejo v Pekinu.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

»V miru naj spi; ne moti je! Ko se vzbudi... Marta pride sèm v pristransko sobo. Postrezi ji z vsem, kar bode zahtevala. Kadar se vzbudi... reci ji, da je gospod za trenotek odšel, da se kmalu vrne, in da... vse stori, kar zahteva.«

Starka ostrmi in si misli: »To je kaka kneginja!«

Gospod odide, vzame svojo puško, pošlje Marto v predsobo, naroči hlapcu, naj straži, da nikdo drugi ne prestopi praga predsobe, potem gre z gradu in se naglo napoti nazvzdol po bregu.

Vir nam ne pove, koliko je bilo z gradu do vasi, kjer je bil kardinal. A iz raznih

podatkov lahko posnamemo, da ni bilo dalje nego za dolg sprehod. Da so ljudje iz doline in iz daljnjih krajev vrel skupaj, to nam ničesar ne dokazuje. V letopisih namreč čitamo, da so ljudje prišli dvajset in več milj daleč, da bi videli nadškofa Federiga.

Bravi, ki so bili na stezi, spoštljivo odstopijo, da gre gospod mimo, in čakajo ukazov, če bi jih mogoče vzel s sabo. Ne morejo si razlagati, da tako prijazno in uljudno odzdravlja na njih poklone.

Ko pride na cesto, čudijo se potniki, ko ga vidijo brez spremstva. Vsak se mu ogne v stran toliko, da bi imelo tudi spremstvo dovolj prostora, in se mu spoštljivo odkrije. V vasi zadene na veliko gnečo. Njegovo ime leti od ust do ust, množica se razkrene. Približa se k nekomu in vpraša, kje je kardinal. „V župnišči“, odgovori oni, prikloni se in s prstom pokaže na župnišče. Gospod odide tja, stopi na dvorišče, kjer je bilo mnogo duhovščine, ki ga vsi začudeno in sumljivo gledajo. Pred sabo vidi odprta vrata, vodeča v sobo, ki je bila natlačena duhovščine. Neznanez sname puško, in jo postavi na dvorišči v kot. Vse gleda, šepeta, ponavlja njegovo ime in molči. Neznanez se obrne na jednega duhovnika in vpraša, kje je kardinal.

„Jaz sem tuje“, odgovori vprašani in pogleda ter pokliče kapelana križonosca, ki stoji v kotu in šepeta tovarišu na uho: „Ta? Ta hudobnež? Kaj išče tu? Le proč od njega!“ Ker se pa oni klic mej tišino natanko razloči, mora iti; prikloni se in vpraša, česa želi, povzdigne svoje oči radovedno na obraz neznanca, povese pa jih zopet takoj, obstoji nekoliko, potem pa reče jecljaje: „Ne vem, ali presvetli gospod... sedaj... more... Dobro, pogledam.“ Kakor bi nesel žalostno novico, stopi v sobo, kjer je bil kardinal.

Sedaj se moramo ustaviti v naši povesti kakor potnik, upehan in žalosten od dolge hoje po peščenih in divjih krajih, ki nekoliko postane in se odpočije v senci košatega drevesa, v travi, blizu studenca. Zadeli smo na važno osebo, katere ime in spomin nam vselej obudi v srcu nekako blago ginjenost in prijetno sočuvstvo, posebno sedaj po teh žalostnih prizorih in opazovanjih vsestranske, gnjusne izprijenosti. O tej osebi moramo izpregovoriti par besed! Kdor nas noče poslušati in bi rad sledil povesti, naj naravnost preskoči k naslednjemu poglavju.

Federigo Borromeo je bil rojen leta 1564. Bil je eden izmed onih redkih ljudi, ki je bil ob enem izborni nadarjen in bogat kot Krez; imel je vse predprave, iskal in užival je vedno le najboljše. Njegovo življenje je bilo podobno potočku, ki čisti kot kristal vrh izpod skale, ne zastaja in se ne skali, temveč teče čez polja in se ravno tako čisti z liva v reko. Sredi tihega in ponižnega življenja se je od mladih nog navzel zatajevanja in ponižnosti. Uvidel je puhlost veselja, in ničevost napuha. Navzel se je prave dostojnosti, pravih dobrot, ki prehajajo od roda do roda in so zapopadene v temeljnih verskih resnicah. Preučil je te resnice, pretehtal jih in spoznal, da so prave. Uvidel je, da ne morejo biti pravične nasprotni besede in resnični nasprotni reki, ki baš tako prehajajo od roda do roda. Sklenil je zavrati svoje misli in dejanja po onih načelih, ki so se njemu zdela prava. Bil je prepričan, da v življenju ne smemo biti drugim v spodtiko in zavoro, da bomo dajali odgovor o svojih dejanjih in o svojem nehanji; zato je že kot deček mislil, kako bi živel koristno in sveto.

Leta 1580. sklene posvetiti se duhovskemu stanu; posveti ga njegov stričnik

Carlo, o katerem se je že naprej prorokovalo, da bo svetnik. Nato vstopi v kolegij v Paviji, katerega je Carlo ustanovil in ki se še vedno po njem zove. Pečal se je tu pridno s tem, kar mu je bilo zapovedano, ob enem pa radovoljno z dvema drugima stvarima. Poučeval je v krščanskih resnicah najbolj zanemarljive in podivjane ljudi, stregel je in pomagal bolnikom ter jih tolažil. S svojo veljavnostjo in tehno besedo je privabil svoje tovariše, da so ga pri tem podpirali. V vsaki častni in bogoslužni stvari je hodil naprej z dobrim vzgledom, četudi bi užel s svojo prirojenostjo vse potegniti za sabo. Drugih koristij, katere bi od tega lahko imel, ni iskal, celo zametaval jih je. Jedel je bolj uborno nego imenitno, oblačil se je bolj slabo nego preprosto.

Baš tako se je tudi obnašal. Ni se hotel drugače vesti, četudi so nekateri tovariši kričali in se pritoževali, da s tem škodi ugledu kolegija.

(Dalje prih.)

Umrli so:

2. septembra. Marija Sterk, trgovčeva hči, 8 m. Zabjak 14. brevesni in želodčni katar.
3. septembra. Karol Gerdič, delavec, 33 let. Cesta na južno železnico 1. pljučnica.
4. septembra. Friderika Petrič, strojevodja hči, 1½ mes. Domobranska cesta 8. oslabljenje.
V bolnišnici:
1. septembra. Marijana Gabrič, gostilja, 74 let, naduha.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v Celziju	Veterevi	Nebo	Padevina v 24 urah
4. 9. zjut.	742,1	12,3	sl. vzrh.	jasno	0,0
5. 9. zjut.	742,5	7,3	sl. jvzh.	megla	0,0
2. popol.	740,3	19,7		del. oblač.	

Srednja včerašnja temperatura 13,6 normale: 16,4°.

Pleskarska in v to stroko všteta v ojačanje se starbena in pohištvena dela

izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zanesljivo in brez konkurence. 13 11-4

Lepo posestvo

je na prodaj

v Besnici pod Ljubljano.

Obsega: gospodarsko poslopje, 10 oralov rodovitnega polja, 9 oralov posebno dobrih travnikov in 98 oralov gozda v najlepši rasti. Posestvo je vse skupaj ena celota. Plača se lahko vse ali pa le ena tretjina; drugi dve tretjini se utegnute več let plačevati z obrestmi.

Natančneje se izve pri lastniku **Franco Lipah-u**, posestniku v Dobrunjah št. 67, pošta Sp. Hrušica pod Ljubljano. 779 5-3

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6 se priporoča pred duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opezarja na veliko svojo zalogo izgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 170 55

Dva mizarska pomočnika in enega učenca

762 4-4

sprejme takoj v trajno službo **Jakob Homovo**, mizarski mojster v Cirknici, kamor se je obrniti tudi za daljša pojasnila.

Prodá se 771 5-3

hiša števil 18 v Streliških ulicah.

Več se izve pri g. dr. **Vallentschag-u**, odvjetniku v Ljubljani (Dvorni trg št. 3).

Glavna zaloga za Kranjsko:

Mihael Kastner v Ljubljani. 259 52-37

Razglas.

787 3-1

Na **I. državni gimnaziji v Ljubljani** (Tomanove ulice št. 10) se prične šolsko leto 1900/1901

dné 18. septembra

s slovesno službo božjo v domači kapeli.

Učenci, ki nameravajo na novo vstopiti v I. razred, se bodo vpisovali dné 16. septembra od 9. do 12. ure. Sprejemne izkušnje za I. razred se prične dné 17. septembra ob 8. uri zjutraj.

Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, ali ki hoté na novo vstopiti v kateri drugi razred, naj se javijo dné 17. septembra med 8. in 12. uro.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 28. avgusta 1894. l. št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Crnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatični, na tukajšnji gimnaziji sprejemati le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo I. državne gimnazije (doslej c. kr. vél. gimnazije) v Ljubljani. dné 5. septembra 1900.

C. kr. moško učiteljske v Ljubljani.

Razglas.

789 3-1

Vpisovanje v vadnico se bo vršilo v petek, 14. septembra, od 8.—10. ure.

Imena vsprejetih se bodo razglasila popoldne ob 4. uri.

Pouk se začne v ponedeljek, 17. septembra, ob 8. uri.

V I. letnik se bodo vpisovali gojenci v sredo, 19. septembra, od 8.—10. ure.

Isti dan naj se oglašé tudi gojenci, ki imajo delati ponavljalni izpit.

Pismeni vsprejemni izpiti se začno isti dan popoldne ob 2. uri.

Drugi gojenci, ki so bili že v lani na zavodu, naj se oglašé v četrtek, 20. septembra, med 8. in 9. uro.

Sveta maša bo po končanih vsprejemnih izpitih.

V Ljubljani, dné 2. septembra 1900.

Ravnateljstvo.

C. kr. žensko učiteljske v Ljubljani.

Razglas.

788 3-1

Vpisovanje v vadnico in v otroški vrtec se bo vršilo v petek, 14. septembra, od 8.—10. ure.

Imena sprejetih se bodo razglasila popoldne ob 4. uri.

Pouk se začne v ponedeljek, 17. septembra, ob 8. uri.

V I. letnik in v tečaj za otroške vrtnarice se bodo vpisovale gojenke v soboto, 15. septembra, od 8.—10. ure. Isti dan se imajo oglašiti tudi gojenke, ki imajo delati ponavljalni izpit.

Pismeni vsprejemni izpiti se začno v ponedeljek, 17. septembra, ob 8. uri.

Gojenke, ki so bile že v lani na zavodu, naj se oglašé v sredo, 19. septembra, med 10. in 12. uro.

Sveta maša bo po končanih sprejemnih izpitih.

V Ljubljani, dné 2. septembra 1900.

Ravnateljstvo.

Dunajska borza.

Dné 5. septembra.

Skupni državni dolg v notah	97-60
Skupni državni dolg v srebru	97-30
Avstrijska zlata renta 4%	116 75
Avstrijska kronska renta 4%, 200 tron	98—
Ogerska zlata renta 4%	115-10
Ogerska kronska renta 4%, 200	90-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1704—
Kreditne delnice, 160 gl.	670—
London vista	242-02
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-17

20 mark	23-64
20 frankov (napoleonor)	19-28
Italijanski bankovci	90-30
C. kr. cekini	11-38

Dné 4. septembra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	172—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	160—
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-45
Tisine srečke 4%, 100 gl.	141—
Dunavske vravnave srečke 5%	251-50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Prioritetne obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	320—
južne železnice 5%	119-75
dolenjskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gl.	385—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	367—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	42-25
Ogerskega	5
20-75	
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	12 50
Rudolfove srečke, 10 gl.	63—

Salmove srečke, 40 gl.	170—
St. Genois srečke, 40 gl.	189—
Waldsteinove srečke, 20 gl.	—
Ljubljanske srečke	48—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	276—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6130—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	800—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	115—
Splošna avstrijska stavbinska družba	155—
Montanska družba avstr. plan.	480-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	480—
Papirnih rubljev 100	255-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.